

Safranbolu Eski Çarşı kentsel koruma-kullanma planlaması

Urban conservation-usage planning of Safranbolu Old Bazaar

Nurhan KOÇAN*^{1,a}

¹ Bartın Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 74100, Bartın, Türkiye.

• Geliş tarihi / Received: 13.12.2021

• Düzeltilerek geliş tarihi / Received in revised form: 02.02.2022

• Kabul tarihi / Accepted: 19.02.2022

Öz

Kentlerin tarihi özelliklerinin devamlılığı yanında çağın yaşam gerekliliklerinin de yerine getirilmesi anlamında kentlerin planlanması önem taşımaktadır. Safranbolu sahip olduğu kültürel değerleriyle Dünya mirası bir kenttir. Kentin evrensel boyuta ulaşan tarihi ve kültürel değerlerinin korunması ve yaşatılması, doğal özellikleri ile kültürel özelliklerinin bir arada görülerek devamlılığının sağlanması, güncel yaşam kullanımları ve turistik kullanımlar için kentin yaşam kalitesinin artırılması bu çalışmanın amacıdır. Çalışmada Safranbolu Kenti Eski Çarşı bölgesi merkez olmak üzere tarihi kent için koruma-kullanma planlaması önerilmiştir. Kent planlama önerisi, yerinde gözlem ve arazi çalışmaları yanı sıra anket çalışması ile halkın görüşleri alınarak yapılmıştır. ArcGIS 10.2 ve Photoshop CS6 yazılımları alan analizlerinin yapılması ve paftaların hazırlanması aşamalarında kullanılmıştır. Çalışmanın benzer tarihi kentlere örnek olması ve uygulamaya katkı sunması açısından yararlı olacağı öngörülmektedir.

Anahtar kelimeler: Kent planlama, Koruma-kullanma, Safranbolu, Tarihi kent

Abstract

Urban planning is important in terms of the continuity of the historical features of the cities as well as fulfilling the living requirements of the age. Safranbolu is a world heritage city with its cultural values. The aim of this study is to protect and preserve the universal historical and cultural values of the city, to ensure its continuity by integrating its natural and cultural features together, to increase the quality life of the city for daily use and touristic uses. In the study, a conservation-usage planning was proposed for the Safranbolu Old Bazaar City and its surroundings. The urban planning proposal was made by taking the opinions of the public with the survey as well as on-site observation and field studies. ArcGIS 10.2 and Photoshop CS6 software were used for field analysis and preparation of layouts. It is predicted that the study will be useful in terms of setting an example for similar historical cities and contributing to the application.

Keywords: Urban planning, Conservation-usage, Safranbolu, Historical city

*a Nurhan KOÇAN; nkocan@bartin.edu.tr, Tel: (0378) 2235065, orcid.org/0000-0001-9433-7007

1. Giriş

1. Introduction

Geçmiş uygarlıkların duygusal, işlevsel, ekonomik, bilimsel, edebi, efsanevi ve estetik değerlerini günümüze taşıyan eserler ‘Tarihi Miras’ olarak adlandırılır. Tarihi miras niteliğindeki öğelerin bir araya geldiği alanlar ise “Tarihi Çevre” olarak tanımlanmaktadır (Aydemir vd., 2004). İnsanlık tarihi boyunca çok sayıda medeniyet kurulmuştur. Bu medeniyetler, üzerinde yaşadıkları topraklardan etkilenmiş buldukları yerlere kültürlerini, örf ve adetlerini, bilim ve teknolojilerini bırakmışlardır (Ceran, 2003). Kentteki gelişmelerin getirdiği değişimlerle insanlar bu karmaşık mekânın değişimlerini karşılama çabası içerisine girmiştir (Akdemir, 2009). Zaman içerisinde, işlevlerin ve toplumun beklentilerinin değişmesiyle kentler yeni kurgularla güncel yaşama uyum sağlayabilmektedir.

Kent içindeki tarihi alanların bugün ve gelecekte de varlığını devam ettirebilmesi, bu alanların kent bütününde kentin parçalarından biri olarak çalışabilmesine bağlıdır. Tarihi yapı ve alanların yaşatılarak korunması ilkesinden yola çıkarak, kentte bulunan her tür tarihi çevrenin fiziksel, işlevsel, sosyal, kültürel ve ekonomik yönlerden kentle bir bütün hale getirilmesi gerekmektedir (Aydemir vd., 2004). Kent planlaması, insanların fiziksel çevrelerinin mekânsal ve işlevsel amaçlarla düzenlenmesi ve bu amaç doğrultusunda yapım çalışmalarının örgütlenmesini sağlamaktadır.

Kent planlaması bir yerleşmeyi oluşturan öğelerin uyumlu düzenlenmesinin yanında orada yaşayan insanların toplumsal ve ekonomik gereksinimlerini karşılayacak gelişmeleri de konu almaktadır. Kent planlaması bir yönetim işlevi, bir toplumsal eylem ya da teknik bir uğraş alanı olarak da görülebilir (Kent planlaması, 2016). Günümüzde kent planlaması herkese sağlıklı bir yaşam ortamı sağlamayı hedefler. Kentlerde yerleşim, çalışma, dinlenme ve yönetim, olanaklarını hazırlamak ve bu işlevlerin iyi ve doğru çalışması için gerekli düzenlemeleri yapmak da kent planlamasının amaçlarındandır. Kent içinde, öğeler arasındaki bağlantıyı sağlayacak etkili bir ulaşım ağı kurmak, araç trafiği yanı sıra otopark alanlarına da yer ayırmak, ayrıca kentin dış dünya ile ulaşım ve iletişim bağlantısını sağlamak da bu amaçların arasındadır. Kent planlaması kentteki altyapının en iyi biçimde kurulmasını ve en ekonomik biçimde çalışmasını, yeşil alanların düzenlenmesini, her yapının en sağlıklı biçimde devamlılığı sağlayacak çalışmalar yaparken tarihsel, doğal ve kültürel

değerlere zarar vermemeye, var olan dengeleri bozmamaya çabalar (Ders zamanı, 2016).

Kent planlaması, kentlerin fiziksel gelişimine odaklanırken halkın toplumsal ve ekonomik ihtiyaçlarını giderme ve bu esnada ortaya çıkan sorunları çözmeye çalışan bir bilimdir. Buna göre kent planlaması bir metropolün tamamını ele alabildiği gibi daha küçük kentsel toplulukların yaşayacağı alanları düzenlemekle de ilgilenmektedir (Akın, 1995). Kentin çevresiyle birlikte ele alınması sağlanarak hem kentin çevresine yapacağı etkiler hem de buradan göreceği fayda ve zararlara göre hareket edilmeye çalışılır. Planlamada insan faktörü, toplumsal ve sosyal bazı hedeflere ulaşmak, kentlilerin bu anlamda memnuniyeti amaç olarak ortaya konmuştur. Ancak bu hedeflere ulaşırken geçirilen süreç alanın doğal ve kültürel değerlerini korumalıdır (Keleş, 2006).

Çağdaş koruma yaklaşımları tarihi kentlerin içinde buldukları bölge veya kentin gelişimine katkıda bulunan alanlar olarak korunması kavramını savunmaktadır. Turizm bu alanların koruma ve yaşatılmasında bir araç olmaktadır. Çevre korumaya yönelik turizm uygulamaları kentin gelişiminin beraberinde ekonomik, sosyal, fiziksel ve toplumsal açıdan gelişmiş çevreyi beraberinde getirmekte, doğal ve kültürel değerlerin korunması, yaşatılması, değerlendirilmesi ve tanıtılmasında teşvik edici bir rol üstlenmektedir (Koçan, 2004).

2. Materyal ve yöntem

2. Material and Method

Çalışma alanı Safranbolu kenti Eski Çarşı kesimidir. Alan 2.17km² büyüklüktedir. Çalışmada öncelikle alan ve konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Kentin doğal ve kültürel peyzaj analizi ortaya konulmuş ve planlamayı etkileyecek etmenler üzerinde araştırmalar yapılmıştır. Çalışmada 100 kişi ile anket yapılmıştır. Anket yapılacak kişi sayısı örneklem hesaplaması (Eşitlik 1)’e göre belirlenmiştir. Eşitliğe göre örneklem sayısı 98 olarak bulunmuştur. Ancak hatalı anketler olabileceği düşüncesiyle anket sayısı 100’e tamamlanmıştır. Daha sonra anket bulguları, yerinde gözlem ve değerlendirmeler ile planlama projesi için bir konsept belirlenmiş ve planlama kararları alınmıştır. Çalışmada ArcGIS 10.2, Photoshop CS 6 yazılımları analiz ve haritaların oluşturulmasında kullanılmıştır. Anket uygulanacak örneklem büyüklüğü belirlenirken aşağıdaki formül kullanılmıştır (Orhunbilge, 2000).

Eşitlik 1. Örneklem hesabı**Equation 1. Sample calculation**

$$n \geq \frac{Z^2 \times N \times p \times q}{N \times D^2 + Z^2 \times p \times q}$$

n: Örnek büyüklüğü,

Z: Güven katsayısı (%95 güven düzeyi için Z= 1.96),

N: Ana kütle büyüklüğü (Çalışma alanı toplam nüfusu 2020 yılı verilerine göre 67245 kişidir),

p: İstenen özelliğin ana kütlede bulunma oranı (Ölçülmek istenen örnek büyüklüğünün başlangıçta ana kütlede bulunma oranı bilinmediğinden ve bu konuda ön bir araştırma yapılmadığından p ve q değerleri birbirine eşit (0.5) yani %50 alınarak en yüksek tahmini değere ulaşılmaktadır),

q: Ölçülmek istenen büyüklüğün ana kütlede bulunmama oranı (1-p= 0.5),

D: Kabul edilen örnek hatasını göstermektedir (%10).

3. Bulgular**3. Result****3.1 Çalışma alanı doğal peyzaj analizi****3.1 Natural landscape analysis of study area**

Safranbolu, Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümü'nde Karabük iline bağlı bir ilçedir. Karabük, kuzeyde Bartın, kuzeydoğu ve doğuda Kastamonu, güneydoğuda Çankırı, güneybatıda Bolu, batıda ise Zonguldak illeriyle komşudur. Kent Karadeniz'den 65 km içeride bulunmaktadır. Safranbolu, 41°-16' kuzey enlemi, 32°-41' doğu boylamı üzerindedir. Safranbolu, Karabük il merkezine 8 km uzaklıktadır (Safranbolu Belediyesi, 2011) (Şekil 1). Safranbolu'nun Akçasu, Babasultan Bağlar, Çavuş, Çeşme, Çarşı, Cami Kebir, Hacı Halil, Hüseyin Çelebi, Musalla, İsmet Paşa, Karaali, Aşağı Tokatlı, Barış, İnönü, Yeni Mahalle, Emek, Esentepe mahalleleri bulunmaktadır (Koçan, 2004). Safranbolu'nun karayolu ile Bartın ve Kastamonu bağlantısı vardır. Safranbolu kültürel eserleriyle 1994 yılında UNESCO Dünya Miras Listesine girmiştir. 1200'ü koruma altında olan yapıları ile birlikte 21 adet arkeolojik sit, 6 adet kentsel sit, 2 adet doğal sit alanı bulunmaktadır (Safranbolu, 2016) (Şekil 2).

Şekil 1. Safranbolu'nun konumu
Figure 1. Location of Safranbolu

Şekil 2. Safranbolu'dan bir görünüm
Figure 2. A view from Safranbolu

Safranbolu, Karadeniz ve İç Anadolu iklimi arasında bir geçiş kuşağındadır. Kuzeyinde yer alan dağ sıraları ılımlı deniz ikliminin içerilere girmesine kısmen engel olur. Safranbolu'da yazlar ılık ve yağmurlu, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçer. Yıllık ortalama sıcaklık 10.8°C'dir. Yıllık ortalama nem oranı %60'tır (Çetinkaya, 1998). Yıllık ortalama yağış 421 mm'dir. Eski Çarşı bölgesi vadi içinde kaldığından rüzgârlara kapalıdır. Bu nedenle kışın soğuk esen rüzgârlardan korunmuştur, yazın ise çok sıcak olur. Safranbolu'da rüzgârın en çok estiği yön kuzey ve kuzeybatıdır (Safranbolu, 2016).

Safranbolu kuzeyden güneye alçalan az eğimli ve sırasıyla kalker-marn-kalker tabakalarından oluşan arazinin, akarsularla yarılmaları sonucu meydana getirdiği vadiler içinde ve çevresinde yer alır. Kentin kuzeyinden başlayan Gümüş Deresi, açtığı vadi içinde dar ve derin kanyon oluşturmuştur. Kalenin bulunduğu tepe, akarsularla aşınmamış ve bir ada gibi yüksek kalmıştır. Kuzeydoğudan gelen Akçasu Deresi, dar ve derin bir vadiden geçtikten sonra, Akçasu Mahallesi'nde genişler, Cinci Hanı altında yapılmış tünellerden geçer. Burada Akçasu Deresi vadisiyle Gümüş Deresi vadisi birleşerek geniş bir çukur alan oluşturur. Bu alan içinde Çarşı ve Tabakhane Mahallesi yer alır. Akçasu Deresi Aşağı Tabakhane ve Gümüş Deresi'yle birleşir (Akman, 2000).

Safranbolu etrafı yüksek tepelerle çevrili, havza karakteri gösterir. Ortalama yükseklik 250-500 metredir. Bölgenin jeolojik oluşumu bir yandan derin ve uzun kanyonları, diğer yandan uzunlukları kilometrelerle ifade edilen mağaraları meydana getirmiştir. İncekaya Kanyonu'nun üzerinde İncekaya Su Kemerli yer almaktadır. Düzce Kanyonu, Tokatlı ve Sakaralan Kanyonları Safranbolu'nun diğer önemli ve turistik kanyonlarıdır (Işık, 2007).

Safranbolu'ya ismini veren safran çiçeği, dünyanın en pahalı baharatı olma unvanını taşıyan endemik bir bitkidir. Safran; ilaç, gıda ve kozmetik sanayinde kullanılmaktadır (Havaçekim, 2016). Safranbolu'da kentnin doğal bitki örtüsünde *Abies bornmülleriana* (Batı Karadeniz Gökarnı), *Arbutus unedo* (Koca Yemiş), *Carpinus betulus* (Gürge), *Celtis australis* (Çitlembik), *Clematis vitelba* (Ak Asma), *Cornus* sp. (Kızılçık), *Cotoneaster nummularia* (Dağ Muşmulası), *Daphnea pontica* (Defne), *Diospyros kaki* (Hurma), *Euphorbia helioscopia* (Güneş Sütleyeni), *Fragaria vesca* (Yabani Çilek), *Fagus orientalis* (Doğu Kayını), *Hedera helix* (Orman Sarmaşığı), *Ilex aquifolium* (Çoban Püskülü), *Jasminum fruticans* (Yasemin), *Juniperus pxycedrus* (Katran ağacı), *Malus sylvestris* (Elma), *Lonicera etrusca* (Hanımeli), *Phillyrea media* (Akçakesme), *Pinus brutia* (Kızılçam), *Pinus nigra* (Karaçam), *Pinus sylvestris* (Sarı Çam), *Pistacia terebinthus* (Melengiç), *Populus nigra* (Karakavak), *Prunus laurocerasus* (Kara Yemiş), *Quercus* sp. (Meşe), *Rhododendron ponticum* (Orman Güllü), *Rosa canina* (Kuş Burnu), *Rubus fruticosus* (Adi böğürtlen), *Sorbus domestica* (Üvez), *Urtica dioiceca* (Büyük Isırgan Otu), bulunmaktadır (Yazgan, 1979; Koçan, 2004).

3.2 Çalışma alanı kültürel peyzaj analizi

3.2 Cultural landscape analysis of study area

Kentin geçmişi MÖ. 3000li yıllara kadar uzanmaktadır. Safranbolu 1423 yılından itibaren Osmanlıların egemenliğine girmiştir. Kent 17. yüzyılda Sinop-Gerede-İstanbul ticaret yolu üzerinde önemli bir konaklama ve malların değişim merkezi olmuştur (Safranbolu Belediyesi, 2016). Safranbolu geleneksel Türk toplum yaşantısı sergileyen kent dokusu ile "Korumanın Başkenti" unvanı almıştır. Safranbolu'da 1500'ü aşkın korunması gerekli kültür ve tabiat varlığı bulunmaktadır (Koçan, 2004). Safranbolu'yu ön plana çıkaran 18.ve 19.yy. Türk hayatının geçmişini, kültürünü, ekonomisini, teknolojisini ve yaşama biçimini yansıtan sivil Osmanlı mimarisini taşıyan geleneksel Türk evleridir (Şekil 3, 4).

Bunun dışında Safranbolu ve çevresinde 32 adet Tümülüs (Şekil 5) ve 4 adet höyük bulunmaktadır. Safranbolu Gümüş semtinde ve Barış Mahallesinde Küçük Göztepe tümülüsleri vardır. Ayrıca Safranbolu-Kastamonu karayolu üzerinde Roma dönemine ait pek çok kaya mezarı bulunmaktadır. Safranbolu'da kent merkezinden 8 km uzaklıktaki İncekaya (Şekil 6) ve Tokatlı kanyonları (Şekil 7) ve devamı niteliğinde olan çarşı kesimindeki Gümüş ve Akçasu kanyonları, Kastamonu yönünde Safranbolu'ya 13 km uzaklıktaki Düzce (Kirpe) ve Sakaralan kanyonları doğa turizmi için önemli değerlerdir. Turizmde yeri oldukça önemli olan 3 adet mağara bulunmaktadır. Bunlar; Bulak Mencilis Mağarası (Şekil 8), Hızır Mağarası, Ağzıkara Mağarasıdır. Safranbolu Uluyayla ve Sarıçiçek Yaylası (Şekil 9) önemli yayla turizm merkezidir.

Kentin turistik ve tarihi eserlerinin yoğunlaştığı bölge "Eski Çarşı" kesimidir. Eski Hükümet Binası (Şekil 10), Saat Kulesi (Şekil 11), Cephane Binası, Eski Hapishane Binası, üzerinde iki anıt mezar bulunan Hıdırlık Tepesi (Şekil 12), Köprülü Mehmet Paşa Camii (Şekil 13), İzzet Mehmet Paşa Camii, Kazdağlıoğlu Camii, Dağdelen Camii, Kaçak Camii (Şekil 14) ile Cinci Hanı (Şekil 15) ve Cinci Hamamı (Şekil 16), Ulu Camii (Ayestefenos Kilisesi), turistlerin ilgi gösterdikleri tarihi yapılarıdır. Safranbolu'da bugün halen üretimin sürdüğü Demirciler, Bakırcılar (Şekil 17), Kalaycılar ve Semerciler Çarşıları kentteki el işçiliğinin devamını sağlamaktadır. Yemenciler Arastası (Şekil 18) ve çevresindeki dükkanlar, kente gelen turistlerin Safranbolu'ya özgü hediyeelik eşya bulabileceği yerler arasındadır. Kentte Altın Safran Belgesel Film Festivali, Safran Hasat Şenliği (Şekil 19), Uluyayla Şenlikleri ve Bağ Bozumu Şenliği (Şekil 20) her yıl yapılmakta ve kente önemli turizm geliri sağlamaktadır.

Şekil 3. Mümtazlar konağı (Tatildeyim, 2016)

Figure 3. Mümtazlar mansion (Tatildeyim, 2016)

Şekil 4. Havuzlu konak
Figure 4. Mansion with pool

Şekil 5. Kent içi tümülüs (Safranbolu üçyüztümüş,
2016)
Figure 5. Urban tumulus (Safranbolu üçyüztümüş,
2016)

Şekil 6. İncekaya kanyonu (Fotograftürk, 2016)
Figure 6. İncekaya canyon (Fotograftürk, 2016)

Şekil 7. Tokatlı kanyonu (Havaçekim, 2016)
Figure 7. Tokatlı canyon (Havaçekim, 2016)

Şekil 8. Bulak (Mencilis) mağarası
Figure 8. Bulak (Mencilis) cave

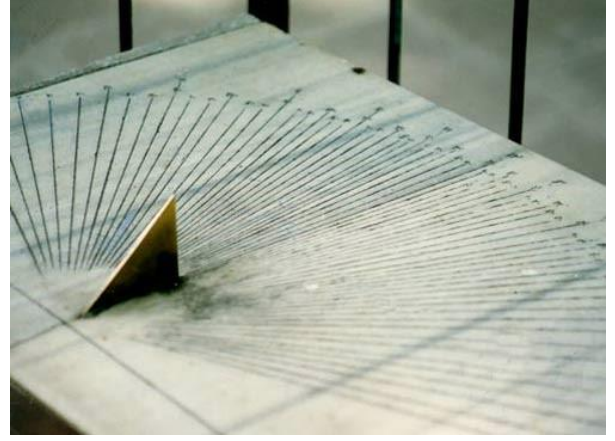

Şekil 9. Sarıçiçek yaylası (Blogspot, 2016)
Figure 9. Sarıçiçek plateau (Blogspot, 2016)

Şekil 10. Hükümet konağı
Figure 10. Government house

Şekil 13. Köprülü Mehmet Paşa camii güneş saati
Figure 13. Köprülü Mehmet Pasha mosque sundial

Şekil 11. Saat kulesi
Figure 11. Clock tower

Şekil 14. Kaçak (Lütfiye) camii
Figure 14. Kaçak (Lutfiye) mosque

Şekil 12. Hıdırlık tepesi
Figure 12. Hidirlik hill

Şekil 15. Cinci hanı
Figure 15. Cinci inn

Şekil 16. Cinci hamamı
Figure 16. Cinci hamam

Şekil 19. Safran çiçeği (Havaçekim, 2016)
Figure 19. Saffron flower (Havaçekim, 2016)

Şekil 17. Bakırcılar çarşısı
Figure 17. Coppersmiths' bazaar

Şekil 20. Çavuş üzümü (Evdeşifa, 2016)
Figure 20. Sergeant grape (Evdeşifa, 2016)

Şekil 18. Yemeniciler çarşısı
Figure 18. Yemeniciler bazaar

Şekil 21. Maket ev
Figure 21. Model house

Şekil 22. Safranbolu lokumu (Evdeşifa, 2016)
Figure 22. Safranbolu Turkish delight (Evdeşifa, 2016)

19. yüzyılda Safranbolu ekonomisinde; dericilik, yemenicilik, semercilik, saraçlık, fırıncılık, katırcılık, hallaçlık, bez dokumacılığı, urgancılık, demircilik, kalaycılık, hattatlık, kereste ticareti, nalbantlık, helvacılık, keçecilik, şekerlik etkili olmuştur. Köylerde ise tarım ve hayvancılık ve safran bitkisi ön plandadır (Fidan, 2011). 1937 yılında Karabük Demir Çelik işletmesi kurulmuştur. Daha sonraki dönemlerde, turizm yeni bir sektör olarak ön plana çıkmıştır. Önceleri günübirlik ziyaretler şeklinde başlayan turizm hareketleri, daha sonra hafta sonu gezileri, doğa aktiviteleri şeklinde konaklamalı hale dönüşmüştür. Günümüzde el sanatları ürünleri, maketçilik (Şekil 21), bez dokumalar, ahşap ürünleri, lokum-şekerleme ürünleri (Şekil 22), kurutulmuş gıda ürünleri ve çeşitli şifalı bitkilerin satışı şeklindedir.

Çalışma alanı toplam nüfusu 2020 yılı verilerine göre 67245 kişidir. 2000li yılların başında kent nüfusu 30000'dir (Nüfus, 2016). Yirmi yıllık süreçte nüfusun doğal olarak arttığı ve göç vermediği görülmektedir. Bunda Karabük demir çelik sanayisinin ve kentteki turizm iş olanaklarının payı büyüktür. Kentin yeni yerleşim alanının da Eski Çarşı ve Karabük il merkezine yakınlığı kentten göç etmeyi engellemiştir.

3.3 Anket bulguları

3.3 Survey findings

Safranbolu'da halkın kent algısını sorgulamak amacıyla bir anket çalışması yapılmıştır. Anket, arazi gezisi öncesinde örnek çalışmalardan derlenmiş olan bir anket formuna bağlı kalınarak yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanmıştır. Basit tesadüfi örneklerin seçimiyle uygulanan anket 28 sorudan oluşmaktadır.

Tablo 1. Anket bulguları

Table 1. Survey findings

Soru 1: Cinsiyet

Durum: Ankete katılanların % 52'si kadın, % 48'i erkektir. Bu oranın dengeli olması kullanıcıların cinsiyet bakımından dengeli olduğunu göstermektedir.

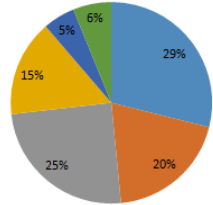
Çözüm: Yapılacak planlamada cinsiyete göre dengeli alanlar oluşturulmalıdır.

Soru 2: Yaş grubu

Durum: Anket yapılan halkın % 29'u 16-25, % 20'si 26-35, % 25'i 36-45, % 15'i 46-55, % 5'i 56-65, yaş aralığındadır. % 6'sı 65 yaştan büyüktür. Anket sonuçlarına göre yaş grubu dağılımı göz önüne alındığında yaşlı nüfusun az olduğu görülmektedir.

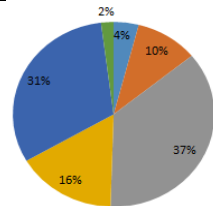
Çözüm: Alanda gençlerin ilgisini çekecek ve onlara yeni iş alanı oluşturacak aktivite alanları planlanacaktır. Örneğin açık alanlarda satranç alanları, müzik yapılabilecek alanlar oluşturulabilir. Büyük yaş grupları için dinlenme ve sessiz yeşil alanlar oluşturulmalıdır.

Soru 3: Eğitim durumu

Durum: Anket yapılan halkın % 4'ü okuryazar, % 37'si ilköğretim, % 16'sı lise, % 31'i üniversite, % 2'si lisansüstü eğitimi almıştır. % 10'u okuryazar değildir.

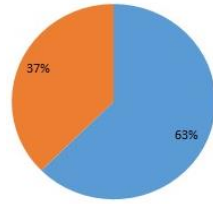
Çözüm: Halka sertifikalı iş, meslek edinme, uzmanlık vb. kurslar açılabilir.

Soru 4: Medeni durum

Durum: Anket yapılan halkın % 63'ü evli, % 37'si bekârdır.

Çözüm: Planlamada gençlerin daha aktif olması ve burada yaşam sürebilmeleri için spor ve eğlence alanları kurulmalıdır. Evli çiftler düşünüldüğünde çocuk oyun alanı ihtiyacı ve ailelere yönelik kullanım alanları da gerekmektedir.

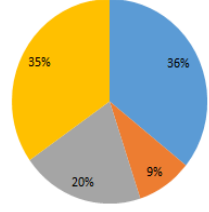

Tablo 1. Devamı
Table 1. Continuing

Soru 5: Geçiminizi nasıl sağlamaktasınız?

Durum: Anket yapılan halkın % 36'sı özel sektörde, % 35'i diğer işlerde çalışmaktadır. % 9'u kamu personeli, % 20'si emeklidir. Özel sektörde çalışanların çoğu turizm ve alt kollarını oluşturan hizmet sektörlerinde çalışmaktadır.

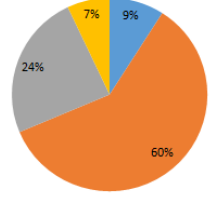
Çözüm: Yeni oluşturulacak iş alanları, temizlik işçisi, rehber, tanıtım çalışmalarında görevli personel, güvenlik görevlisi vs. olabilir. Ayrıca rekreasyon ve spor alanları, eğitim ve kültür alanında çalışacak elemanlar istihdam sorunu için çözüm olacaktır. Turizm potansiyeli yüksek bir yer olmasının sağlayacağı avantajla yöresel ürün pazarı kurulması hem iş imkanı hem de Safranbolu tanıtımına katkı sağlayacaktır.

Soru 6: Oturduğunuz evin mülkiyet durumu nedir?

Durum: Anket yapılan halkın % 9'u miras, % 60'ı kendi mülkü, % 24'ü kira, % 7'si diğer cevabını vermiştir. Safranbolu'daki konutların çoğunun ev sahiplerine ait olduğu görülmektedir.

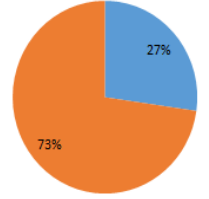
Çözüm: Ev sahipleri ve bakımsız yapı ve bahçelerin bakımı konusunda bilgilendirilmelidir. Evlerin terkedilmesinin nedeni bakım ve onarım için yeterli bilinç kaybıdır. Konut sahiplerine birebir ulaşıp bilgilendirmek gerekmektedir. Devlet destekli onarımlar halkın üstesinden gelemeyeceği bir ücretlendirme oluşturmamaktadır. Terkedilmiş konutların ve bahçelerin turizme yönelik işletmelere kiralanması veya kamulaştırılması ile yeniden kullanılması ve korunması sağlanmış olacaktır.

Soru 7: Safranbolu'da yaşadığınız bina tescilli konut mu?

Durum: Anket yapılan halkın % 27'si evet, % 73'ü hayır cevabını vermiştir. Restore edilen binaların otel, restoran, kafe vb. şeklinde kullanılması sonucu etkilemiştir.

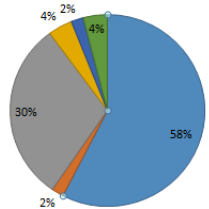
Çözüm: Bütün bakımsız ve tescilli olmayan yapılarda restorasyon çalışmaları önerilmeli ve kentin görsel bütünlüğünü korunmalıdır. Bunun için ziyaretçilerden küçük miktarlarda kente giriş ücreti alınmalı ve elde edilen gelir kentin bakım ve onarım çalışmalarında kullanılmalıdır.

Soru 8: Safranbolu'ya geliş amacınız nedir?

Durum: Anket yapılan halkın % 58'i Safranbolulu, % 30'u burada ikamet eden, % 2'si Unesco Dünya Mirası olduğu için burada yaşayan, % 4'ü geleneksel mimari yerleşim ilgi çektiği için burada yaşayan, % 4'ü tarihi kent dokusu sebebiyle burada yaşayanlardır. % 2'si akraba/tanıdık ziyareti, geriye kalan kısım diğer cevabı vermiştir.

Çözüm: Kentte yaşayan kişiler genellikle Safranbolulu olduğu için yapılacak planlama kenti geliştireceği için planlamayı olumlu etkileyecektir.

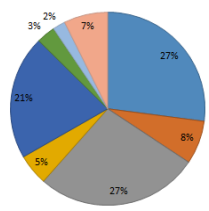
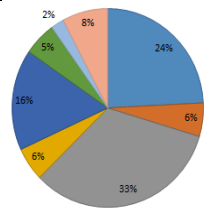

Soru 9: Safranbolu'da dikkatinizi çeken en önemli mekanlar nerelerdir?

Durum: Anket yapılan erkeklerin % 24'ü Cinci Hanı, % 6'sı Saat Kulesi, % 33'ü Cam Teras, % 6'sı Kazdağlı Meydanı, % 16'sı Hıdırlık Tepesi, % 5'i Güneş Saati, % 2'si Cumhuriyet Meydanı, % 8'i diğer cevabını vermiştir.

Anket yapılan kadınların % 27'si Cinci Hanı, % 8'i Saat Kulesi, % 27'si Cam Teras, % 5'i Kazdağlı Meydanı, % 21'i Hıdırlık Tepesi, % 3'ü Güneş Saati, % 2'si Cumhuriyet Meydanı, % 7'si diğer cevabını vermiştir.

Çözüm: Bu sonuçlar doğrultusunda halkın kent merkezinde yoğunlaştığı görülmektedir. Safranbolu kentinin tarihi değerlerinin reklamının yapılması gerekmektedir. Bu sayede Safranbolu'nun bilinçli ziyaretçisi ve ekonomik geliri de artacaktır. Cumhuriyet Meydanı ve Kazdağlı Meydanı'nın yeni bir meydan tasarımıyla canlılığı artırılabilir. Saat Kulesi peyzaj tasarımları ve bitkilendirme desteğiyle canlandırılabilir. Ziyaretçilerin, bölgede kalış süresini uzatılabilmesi için konutların restore edilip konaklama alanlarının artırılması gerekmektedir. Konaklama alanlarının artması ile kaliteyi düşürmeden fiyatların kısmen düşürülmesi alanda daha fazla insanın konaklayabilmesini ve dolayısıyla kentte daha fazla vakit geçirmesini sağlayacaktır.

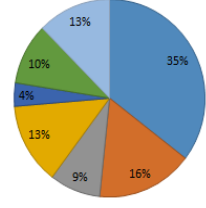

Tablo 1. Devamı
Table 1. Continuing

Soru 10: Safranbolu’da gezmiş olduğunuz yerlerin en çok hangi özelliğini beğendiniz?

Durum: Anket yapılan halkın % 35’i geleneksel ve mimari yerleşim, % 16’sı yöresel yemekler, % 9’u yerel halkın tutumu, % 13’ü kent ve yakın çevredeki mekanlar, % 4’ü folklorik değerler, % 10’u doğal bitki örtüsü ve safran bitkisi, %13’ü diğer cevabını vermiştir.

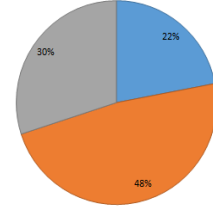
Çözüm: Kentin geleneksel ve mimari yerleşim özelliği desteklenmelidir. Kentin doğal bitki örtüsü ve safran bitkisi cevabı oranı azınlıktadır. Fakat Safranbolu mimari dokusu kadar doğal bitki örtüsü ile de ön planda olmalıdır bu nedenle doğal alanların bakımı yapılmalıdır.

Soru 11: Safranbolu’da çöp kutusu, bank, aydınlatma, durak, bilgilendirme ve yönlendirme tabelaları gibi donatılar sizce yeterli mi?

Durum: Anket yapılan halkın % 22’si evet, % 30’u kısmen, % 48’i hayır cevabını vermiştir. Kentte aydınlatma elemanları, bankların ve çöp kovalarının azlığı görülmektedir.

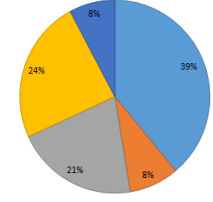
Çözüm: Kentin görünümüne uygun donatılar seçilerek eksiklikler giderilmelidir.

Soru 12: Sizce kentin en önemli sorunları nelerdir?

Durum: Anket yapılan halkın % 39’u iş olanakları azlığı, % 8’i ziyaretçi yoğunluğu, %21’i açık yeşil alan yetersizliği, % 24’ü alt yapı yetersizliği, % 8’i diğer cevabını vermiştir.

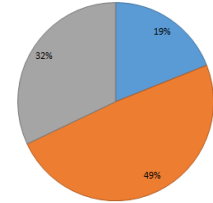
Çözüm: Halka yönelik iş edindirme kursları açılabilir. Safranbolu kültür turizminde kaliteyi artıracak planlamalar yapılmalıdır. Turizmi canlandırmak adına tanıtımlar yapılmalıdır. Kent çevresinde otopark yapılmalıdır. Kent parkları yapılmalıdır. Restorasyon işlerinde çalışabilecek yerel ustaların eğitimi sağlanarak elemanlar niteliksel ve niceliksel olarak geliştirilmelidir. Turizm sektörüne yönelik faaliyet gösteren işletmeler yabancı ziyaretçilerle etkin iletişim sağlayabilecek yabancı dil bilen eleman istihdam etmeli ve yabancı dil kursları açılmalıdır.

Soru 13: Safranbolu’daki dinlenme alanlarını (park, piknik alanı, avlu, meydan vs.) yeterli buluyor musunuz?

Durum: Anket yapılan halkın % 19’u yeterli buluyorum, % 32’si kısmen yeterli, % 49’u yeterli bulmuyorum cevabını vermektedir. Halkın çoğunluğu dinlenme alanlarının yetersizliğinden şikâyet etmektedir.

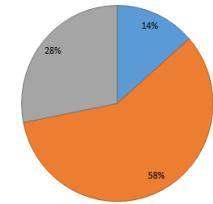
Çözüm: Hasandede Tepesi seyir alanı için iyi bir seçim olabilir. Hastane altı diye geçen alanda da bir seyir terası ve oturma alanı oluşturulabilir. Babasultan mahallesi spor alanı ve rekreasyon alanı için ideal konumdadır.

Soru 14: Dinlenme alanlarını ne kadar sıklıkla kullanıyorsunuz?

Durum: Anket yapılan halkın % 14’ü her gün, % 58’i haftada birkaç gün, %28’i diğer cevabını vermiştir. Dinlenme alanı yetersizliği bu cevapları etkilemiştir.

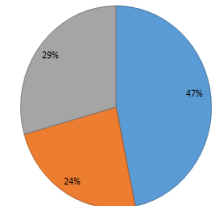
Çözüm: Haftanın belli günleri dinlenme alanlarında aktivite yapabilecekleri programlar oluşturularak kullanım artırılabilir ve yoğunluğu haftalara yayarak daha fazla verim ve memnuniyet sağlanacaktır.

Soru 15: Safranbolu’da bulunan açık alanların kentin çekiciliğine katkısı var mıdır?

Durum: Anket yapılan halkın % 47’si katkısı var, %29’u kısmen var, % 24’ü katkısı yok cevabını vermiştir.

Çözüm: Bu sonuca göre açık alanların artırılması gerekmektedir. Doğal alanların kente etkisini arttırmak kente gelen misafir sayısına, ekonomik katkıya olanak sağlayacaktır. Kentteki kullanılmayan, bakımsız açık yeşil alanların bitkilendirme çalışmaları yapılarak kentin çekiciliği artırılabilir. Bitkilendirme de doğal bitki türleri kullanılmalıdır.

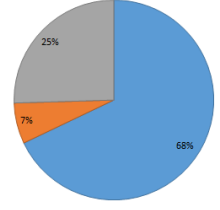

Tablo 1. Devamı
Table 1. Continuing

Soru 16: Safranbolu kentini güvenli buluyor musunuz?

Durum: Anket yapılan halkın % 68'i güvenli, % 25'i kısmen güvenli, % 7'si güvenli değil cevabını vermiştir. Halkın çoğunluğu Safranbolu kentini güvenli bulmaktadır. Özellikle ziyaretçiler için dar sokaklar geceleri endişe olmaktadır.

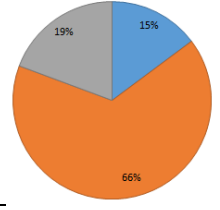
Çözüm: Turizm ile ön planda olan bir mekanda güvenlik her yerde son seviye olmalıdır. Safranbolu'da güvensiz bölge olarak bilenen bölgelerde MOBESE sistemi ve aydınlatma elemanları konulmalıdır. MOBESE sisteminin varlığının insanlara duyurulmasının da güven oluşturacağı öngörülmektedir. Bunun için kentin belirli noktalarına işaret ve uyarı levhaları konulabilir. Bu suçun engellenmesini ve insanların daha güvende hissetmesini sağlayacaktır.

Soru 17: Safranbolu'da turizm ve kentleşme yeşil alanları olumsuz etkilemekte midir?

Durum: Anket yapılan halkın % 15'i etkiler, % 19'u kısmen etkiler, % 66'sı hayır cevabını vermiştir.

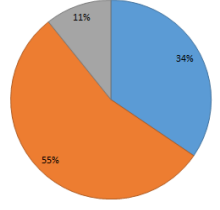
Çözüm: Kentteki tarihi yapılara yönelik turizm açık yeşil alanları da içeren turizmle desteklenmelidir.

Soru 18: Açık-yeşil alanları yeterince bakımlı buluyor musunuz?

Durum: Anket yapılan halkın %34'ü bakımlı, % 11'i kısmen bakımlı, % 55'i bakımsız cevapları vermiştir.

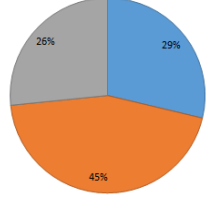
Çözüm: Açık yeşil alanların temizliğinin iyi olabilmesi için çöp kovaları artırılabilir. Bakım için gerekli bütçe düzenlenecek festival katılım ücretleri veya müzelerden sağlanacak gelirlerle kazanılabilir. Ayrıca otopark ücreti de önemli bir bütçe kaynağıdır.

Soru 19: Sizde Safranbolu'da çevreyi ve doğayı korumak için alınan önlemler yeterli midir?

Durum: Anket yapılan halkın % 45'i önlemlerin yetersizliğini vurgulamaktadır. % 26 evet, % 29 kısmen cevabı vermiştir.

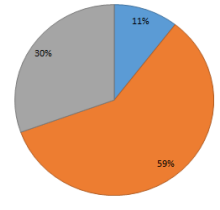
Çözüm: Doğa koruma önlemlerini arttıracak ve halkı bu konuda bilinçlendirecek çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca doğaya zarar veren kişiye para cezası uygulaması caydırıcı bir etken olabilir. Çocuk doğa kulüpleri kurularak çocukların bilinçlenmesi sağlanmalıdır.

Soru 20: Safranbolu'da spor tesislerini ve spor alanlarını yeterli buluyor musunuz?

Durum: Anket yapılan halkın % 11'i evet, % 30'u kısmen, % 59'u hayır cevabını vermiştir.

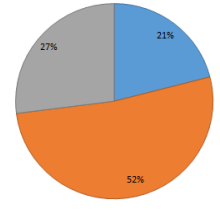
Çözüm: Kentin etrafına çeşitli spor alanları planlayarak insanların rekreatif eylemlerini yapmalarına olanak sağlanmalıdır. At biniciliği, yamaç paraşütü gibi ayrıca açık spor alanları için alanlar oluşturulabilir.

Soru 21: Safranbolu'da çocuklar için oluşturulmuş alanları yeterli buluyor musunuz?

Durum: Anket yapılan halkın % 21'i evet, % 27'si kısmen, % 52'si hayır cevabını vermiştir. Bulunan çocuk oyun alanları da evlere uzak konumdadır.

Çözüm: Safranbolu'da çocuk oyun alanlarının yapılması gerekmektedir. Babasultan mahallesi, Gümüş bölgesi ve Hasandede Tepesinde kapsamlı çocuk oyun alanları oluşturulabilir. Aynı zamanda bakımsız olan çocuk oyun alanları onararak kullanılabilir duruma getirilmelidir.

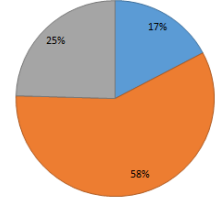

Tablo 1. Devamı
Table 1. Continuing

Soru 22: Safranbolu’da çocuk oyun alanlarından yeterince yararlanıyor musunuz?

Durum: Anket yapılan halkın % 58’i hayır, % 17’si evet, % 25’i kısmen cevabı vermiştir. Sonuçlar yeterince oyun alanının olmaması, oyun alanlarının evlere uzak olmasından kaynaklanmaktadır.

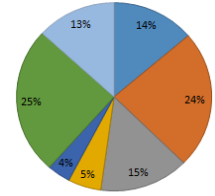
Çözüm: Oyun alanları çeşitlendirilmeli bu şekilde çocuklu ailelerin de kenti ziyaret etmesi sağlanmalıdır.

Soru 23: Safranbolu’da dinlenme ve eğlenme amaçlı hangi aktiviteleri yapıyorsunuz?

Durum: Anket yapılan halkın % 14’ü park gezintisi, % 24’ü piknik kamp alanı, % 15’i doğa yürüyüş parkuru, % 5’i spor faaliyetleri, % 4’ü bisiklet gezisi, % 25’i kent gezisi, % 13’ü yeme-içme aktiviteleri cevabını vermiştir.

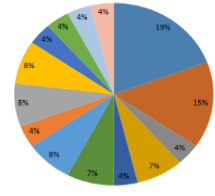
Çözüm: Halkın spor yapabilmesi için fitness alanı, kapalı spor alanları, futbol sahaları yapılabilir. Bu sayede Safranbolu halkının da etkinlik alanları daha da çoğalabilir. Böylece faaliyet olanakları artırılmalıdır.

Soru 24: Safranbolu’ya turistik ve rekreasyon amaçlı yenilikler yapılacak olsa hangilerini daha çok istersiniz?

Durum: Anket yapılan halkın % 19’u otopark, % 15’i park, % 4’ü teleferik, % 7’si yeşil alan, % 4’ü spor alanı, % 4’ü kapsamlı çocuk oyun alanı, % 8’i dinlenme alanı, % 4’ü bar, % 8’i gezinti alanı, % 8’i restorasyon, % 4’ü paintball, % 4’ü sinema, % 4’ü yol, % 4’ü safran bitkisi yetiştirme alanı cevabını vermiştir.

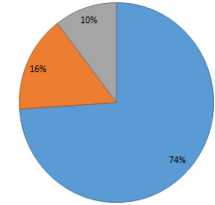
Çözüm: Safranbolu kentinde otopark sorunu büyük bir sorundur. Ziyaretçilerin çoğu park alanı bulamamaktan dolayı şikâyetçidir. Bu sorunun çözümü için açık ve kapalı otopark yapılmalıdır. Diğer bir seçenekte kentin dışına otopark tasarlayıp kent içi ulaşımı toplu taşımalar ile sağlamaktır. Halkın park isteğini karşılama amaçlı uygun olan açık alanlar dinlenme alanları olarak değerlendirilmelidir. Tokatlı, Sakalardan, Keltepe ve şeker kanyonları doğa turizmi ve yürüyüş ve doğa sporları parkurları olarak değerlendirilebilir.

Soru 25: Şehrin turizm noktalarına ulaşım kolay mıdır?

Durum: Anket yapılan halkın % 74’ü evet, % 10’u kısmen, % 16’sı hayır cevabını vermiştir.

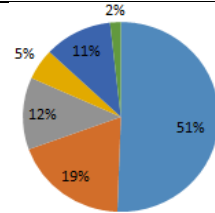
Çözüm: Kristal terasa merkezden gidilecek bir trekking güzergahı oluşturulabilir. İncekaya su kemeri ve Tokatlı kanyonuna teleferik ile ulaşım sağlanabilir. Kent içinde trafik yoğunluğu azaltılarak tek yön trafik kullanılmalıdır. Bu aşamada yeni bisiklet yolları oluşturulmalıdır ve faytonlar ile ulaşım eğlenceli hale getirilebilir. Uzak olan kısımlara ise toplu taşıma araçları getirilmelidir.

Soru 26: Kentteki turizm hareketliliği sizce kentinizde ne gibi katkılar sağlamıştır?

Durum: Anket yapılan halkın % 51’i ekonomik katkı, % 19’u kültürel katkı, % 12’si iş gücü, % 5’i koruma bilinci, % 11’i kentin fiziksel yenilenmesi, % 2’si diğer cevabını vermiştir.

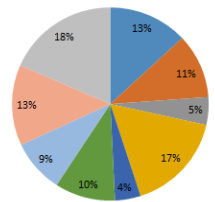
Çözüm: Kentteki turizm faaliyetleri artırılmalıdır. Yaz kış turizm faaliyetlerinin devamlılığı ve hareketliliği kente ekonomik, kültürel ve iş gücü bakımından büyük oranda fayda sağlayacaktır.

Soru 27: Sizce kentsel sit alanındaki başlıca sorunlar nelerdir?

Durum: Anket yapılan halkın % 13’ü ulaşım sorunu, % 11’i yeşil alan yetersizliği, % 18’i kamusal alanların bakımsızlığı, % 17’si altyapı sorunu, % 4’ü kaçak yapılaşma, % 10’u görsel kirlilik, % 9’u mal ve hizmet ürünlerinin pahalı olması cevabını vermiştir.

Çözüm: Bakım çalışmaları için ekonomik gelir getirici çözümler sunulmalıdır.

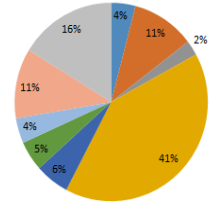

Tablo 1. Devamı
Table 1. Continuing

Soru 28: Safranbolu'ya tekrar gelmek istemenizin nedeni nedir?

Durum: Anket yapılan halkın % 4'ü tesislerin kalitesi, % 11'i ulaşım kolaylığı, % 2'si fiyat uygunluğu, % 41'i kültürel miras, % 6'sı güvenlik düzeyi, % 5'i folklorik, % 4'ü eğlence olanakları, % 11'i gelmek istemiyor, % 16'sı diğer cevabını vermiştir. Gelmek istemeyen % 11'lik kesim ise dinlenme alanları ve çocuk oyun alanlarının eksikliğini vurgulamışlardır.

Çözüm: Yaşlı ve çocuklara yönelik dinlenme alanı, ücretsiz dinlenme alanları ve çocuk oyun alanları yapılmalıdır.

3.4 Planlama projesi

3.4 Planning project

Doğal ve kültürel miras birikimini, tarih boyunca koruyarak toplumun geniş kitlelerine aktaran araştırma alanı, peyzaj özellikleri ile bütünleştiği ölçüde değer kazanacaktır. Edinilen bulgular araştırma alanına getirilebilecek yeni çözümler için fikir verecektir (Şekil 23, 24, 25).

Konsept

Concept

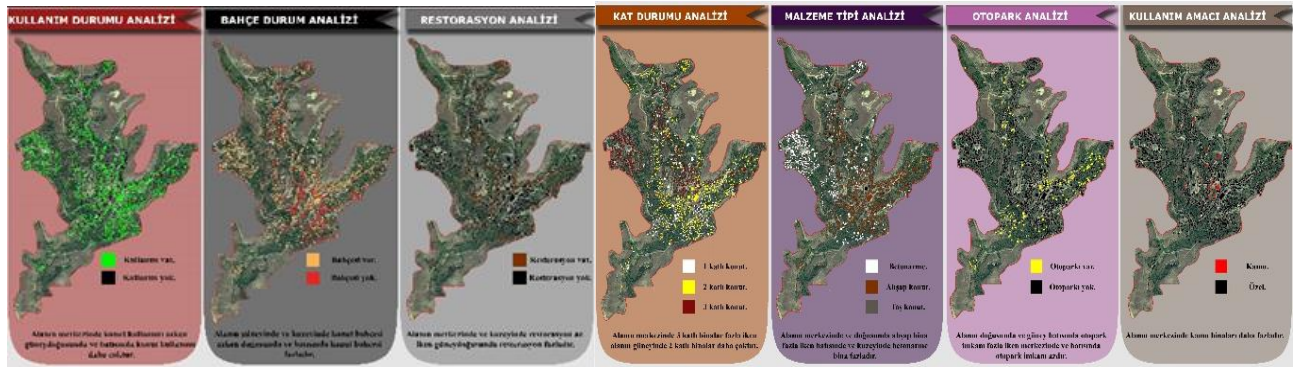
Safranbolu yaşam durakları: Safranbolu'nun tarihi özelliğini ve kültür turizmini koruma kullanma olgusuyla geliştirmek amacıyla bu konsept ortaya çıkmıştır. Bu konsept altında oluşturulan duraklar belirli temalardaki merkezleri ifade etmektedir. Konsept ile Safranbolu'nun turizm açısından önemli olan çok yönlü yapısının

daha planlı, sistematik bir yapıya ulaşması sağlanacaktır. Konsept altında alınan kararlar zaman planlaması çerçevesinde uygulanacaktır.

Projenin amacı

The goal of the project

- Safranbolu'da kültür turizminin gelişmesini sağlamak,
- Safranbolu'nun sorunlu alanlarını tespit edip, bu alanlar için öneriler geliştirmek,
- Safranbolu'da yeni iş alanları kurarak genç nüfusun etkinliğini artırmak,
- Ziyaretçiler ve yerli halk için rekreasyon alanları oluşturmak,
- Safranbolu'nun her kesiminde yaşam kalitesini artırmak,
- Eğitim ve kültür alanları oluşturarak halkın eğitim seviyesini artırmak.

Şekil 23. Planlama kararlarını etkileyen çalışma alanı analizleri (kullanım durumu, bahçe varlığı, restorasyon durumu, kat sayısı, malzeme tipi, otopark varlığı, kullanım amacı)

Figure 23. Workspace analyzes that affect planning decisions (usage, garden presence, restoration status, number of floors, material type, parking lot presence, purpose of use)

Planlama kararları

Planning decisions

Kentin planlama kararlarının üst kademe, uygulama imar planı ve kentsel tasarım kademesinde ele alınabileceği düşünülmüştür. Bu

kapsamda alınan kararlar aşağıda belirtilmiş ve Şekil 24 ve 25'te gösterilmiştir.

1. Kent peyzajına önemli katkısı olan açık alanlar rekreasyon etkinlikleri ile aktif hale getirilecektir. Bunun için belirlenen noktalarda

spor alanı, çocuk oyun alanı, piknik alanı, dinlenme alanı gibi rekreatif alanlar oluşturulacaktır. Çıldır ve Kılıç Sokak arasında kalan alan rekreasyon alanı için uygun görülmektedir. Debbağ Pazarı Sokak oyun sokağı olarak planlanmıştır. Yerli halk ve ziyaretçiler küçük bir ücret karşılığında bu sokaktaki oyun elemanları, hikaye ve masal evleri ile kuklalarından yararlanabilecek bu alanda çocukların bakımı için oyun görevlisi bulundurulacaktır.

2. Kentte donatı elemanları arttırılacak, halkın bilinçlenmesi açısından bilgilendirme panoları konulacaktır. Kentte görüntü kirliliğine sebep olan ürün sergileme, çeşitli afiş ve ilanlar, antenler vb. donatılar kaldırılacaktır.

3. Bakımsız olan tüm yapılar tarihi dokuyla uyumlu olacak şekilde restore edilecek ve bu yapılar restoran, konak, müze vb. şekilde yeniden işlevlendirilecektir.

4. Açık alanların bakımını sağlama amaçlı yöreye uygun doğal türlerle bitkilendirme tasarımı yapılacak, bitki türleri tarihi silüeti bozmayacak kısa boylu ve geniş yapraklı türlerden seçilecektir.

5. Güvenlik sorunu olan bölgelerin özellikle geç saatlerde yeterli miktarda aydınlatılması ve güvenlik kameralarıyla izlenmesi sağlanacaktır.

6. Tarihi çarşı girişinde otopark ve turizm danışma merkezi kurulacak ve ziyaretçilerden makul miktarda giriş ücreti alınarak kentin bakım ve restorasyon çalışmaları için kent bütçesine katkı sağlanacaktır.

7. Tarihi mekânların yangına karşı korunması için elektronik ortamda izleme, yangın muslukları, hidrat noktaları ve yangın söndürmek için helikopter pisti oluşturulacaktır.

8. Yöresel mutfak kültürünü yansıtan işletme sayıları arttırılacaktır. Kültür etkileşimini arttırmak için yöresel ürünlerin ziyaretçilerle birlikte yapıp sergilendiği mekânlar oluşturulacaktır. Bu kapsamda Akçasu, Eflani ve Hamamönü Sokak'ta yöresel yemek evi olarak hizmet verecek yapılar belirlenmiştir.

9. Yılın belirli dönemlerinde bağbozumu ve safran hasadı festivali ve yöresel mutfak şenlikleri düzenlenecektir.

10. Restorasyon işlerinde çalışacak yerel ustaların niteliksel olarak gelişmesini sağlamak için eğitici kurslar açılacaktır. Ayrıca yabancı

turistlerle iletişiminin sağlanması için özellikle işletme sahiplerine yönelik yabancı dil kursları açılacaktır. Gümüş Sokak'ta restore edilerek yabancı dil kursu olarak hizmet verecek bir yapı tespit edilmiştir.

11. Turistik alanlara yönelik bilgi amaçlı yön levhaları oluşturulacak ve gezilecek yerlerle ilgili bilgi sunan, akıllı telefon teknolojileri ile uyumlu çalışabilen kare kod haritaları hazırlanarak ilgili alanlara yerleştirilecektir.

12. Ulaşım ve trafik sorununun çözülmesi için yaya ve bisiklet yolları uygulanacaktır. Asmazlar Cad., Çelik Gülersoy Cad., Çıldır Sk., Gümüş Sk. ve Cumhuriyet Meydanı bisiklet rotası olarak belirlenmiştir. Ayrıca Hasandede, Tabakhane ve Gümüş Bölgesi'nde otopark planlaması yapılmıştır. Bu alanlarda Ceddie car, Scooter ve bisiklet kiralama olanağı sunulacaktır.

13. Kültür, sanat ve turizme yönelik kültür ve kongre merkezi, sanat galerisi, sergi mekânları, tiyatro, konser ve şenlik alanı, sinema, vb. alanlar planlanmıştır. Asmazlar Sokak ve Celalbayer Caddesi'nde bulunan ve restore edilerek tiyatro kulübü, sanat galerisi ve sergi salonu olarak işlevlendirilecek yapılar tespit edilmiştir.

14. Kent silüetini ön plana çıkarma ve turizmi arttırma amaçlı Hasandede Bölgesi'nde seyir ve fotoğraf çekim terasları oluşturulacaktır.

15. Kentteki rekreatif faaliyetleri arttırma amaçlı Gümüş, Tabakhane ve Akçasu Bölgesi'nde dere yatağı ıslah ve rekreasyon projeleri yapılacaktır. Eski Tabakhane binası geleneksel sanatlardan olan tezhib, minyatür, ebru, kalem işi gibi sanatların öğrenilip eserlerin sergilendiği bir sanat merkezine dönüştürülecektir.

16. Halkın doğa koruma hakkında bilinçlenmesini sağlama amaçlı yetişkin ve çocuk doğa kulüpleri kurulacaktır.

17. Gümüş Deresi, Tabakhane ve üniversite arası raylı sistem projesi uygulanacaktır.

18. Tokatlı Kanyonu doğa turizmi için geliştirilecek, bu alanda atlı gezilerle kanyonun her yeri gezilebilecektir. İncekaya su kemerinden Antepoğlu Mahallesi ve Tokatlı Kanyonuna teleferik hattı yapılacaktır.

21. Safranbolu Hıdırlık Tepesi ve Bulak Köyü Mencilis Mağarası arasına teleferik hattı yapılacaktır.

22. Safranbolu'da dericilik kültürünün vurgulanması amacıyla Tabakhane Bölgesi'nde dericilik müzesi oluşturulacaktır.23. Mescit Sokak müzeler sokağı olarak düzenlenecektir. Müzelerden elde edilen gelirle yapıların restorasyon çalışmaları yapılacaktır. Bu kapsamda daha çok eğitici amaçlı oyuncakların yer aldığı oyuncak müzesi kurulacaktır. Safran kolonyası, Safran çayı, Safranlı yemeklerin hazırlandığı ve sunulduğu safran müzesi kurulacaktır. Bağlar gazozunun yapım aşamasını anlatan, makinaların minyatürlerinin yer aldığı ve üretimin 3D filmlerle gösterildiği gazoz müzesi kurulacaktır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde kullanılan kıyafetler ve silahlar ile dönem sultanlarının balmumu heykellerinin bulunacağı Osmanlı müzesi kurulacaktır. Safranbolu lokumunun yapım aşamalarının gösterildiği ve anlatıldığı lokum müzesi kurulacaktır. Bakırcılık zanaatı ve bakır ürünleri için bakır müzesi kurulacaktır. Ahşap işçiliği ve ahşap ürünlerinin sergilenmesi için ahşap müzesi kurulacaktır.

24. Belediye bünyesinde proje yönetim birimi kurulacak ve kentin gelişimine yönelik projelerinin uzmanlarla tartışılıp görüşülerek uygulanmaları denetlenecektir.

4. Sonuç

4. Conclusion

Tarihi özellikleri bulunan kentlerde koruma, tarihi dokunun daha iyi algılanması, sürdürülebilir kullanımı, tarihi kent kimliğinin geliştirilmesi ve çevre sağlığının iyileştirilmesi şeklinde yapılacak peyzaj planlamaları ile mümkün olacaktır. Öneri planlama projesinin uygulanması ile Safranbolu'nun yaşam standartlarının artması, kentin tarihi dokusunun korunması ve onarılması, turizmin geliştirilmesi, halka ve turistlere yeni rekreasyon alanları oluşturulması, ekonominin canlandırılması sağlanacaktır.

İlk 5 yılda; bitkisel düzenlemeler, otopark alanları, turizm danışma merkezi, belediye proje yönetim biriminin kurulması, eğitici kurslar ve kulüpler, restorasyon işlerinin bir kısmı, çevre donatı elemanlarının yenilenmesi, bisiklet ve yürüyüş parkurları, güvenlik kameraları sistemi ve dere ıslahı rekreasyon projelerinin ilk 5 yılda tamamlanabileceği öngörülmektedir.

10 yıl içinde; restorasyon işleriyle birlikte sinema, tiyatro, kongre merkezi, sanat galerisi, sergi salonu gibi etkinlik alanları, seyir ve fotoğraflama

terasları, spor ve çocuk oyun alanları, kamping alanı ve kalan mahalle parkı projelerinin yapılması ve sokaklarda yangın musluklarının oluşturulabileceği öngörülmektedir.

15 yıl içinde; festival alanı, yangın söndürücü helikopter pisti, Gümüş Deresi, Tabakhane ve Üniversite arası raylı sistem projesi, restorasyon işlerinin tamamlanması ve tematik merkezleri gösteren kare kod turizm haritalarının hazırlanmasıyla projenin tamamlanması öngörülmektedir.

Peyzaj planlama önerileri olarak sunulan plan kararları farklı kademelerde ele alınmıştır. Safranbolu gibi uluslararası ölçekte bir marka yerleşme için önerilen ve 24 madde olarak belirtilen planlama kararlarının üst kademe, uygulama imar planı ve kentsel tasarım kademesinde ele alınabileceği düşünülmüştür.

Üst kademe ele alınacak öneriler; 1, 9, 12, 13, 15, 17, 18, 20, 21. maddelerde,

Uygulama imar planında ele alınacak öneriler; 3, 6, 7, 8, 14, 19, 22, 23, 24. maddelerde,

Kentsel tasarım kademesinde ele alınacak öneriler; 2, 4, 5, 10, 11, 16. maddelerde belirtilmiştir.

Yazar katkısı

Author contribution

Sorumlu yazar çalışmanın tamamından sorumludur.

Etik beyanı

Bu çalışmada, “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerekli tüm kurallara uyulduğunu, bahsi geçen yönergenin “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirinin gerçekleştirilmediğini taahhüt ederim.”

Çıkar çatışması beyanı

“Yazar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.”

Kaynaklar

References

Akdemir, Ş. B. (2009). *Kent planlamasında halkın katılımı Ankara örneği* [Master Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].

Akın, E. (1995). *Kent planlamasında belediyelerin rolü* [Uzmanlık Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli

- Üniversitesi, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü].
- Akman, E. (2000). *Safranbolu'daki adak yerleri ve bu yerlerle ilgili inanışlar*. Net Ofset, Ankara
- Aydemir, Ş., Aydemir, S. E., Beyazlı, D. Ş., Ökten, N., Öksüz, A. M., & Sancar, C. (2004). *Kentsel alanların planlanması ve tasarımı*. Akademi Kitabevi, Trabzon
- Blogspot. (04.10.2016). <http://3.bp.blogspot.com/t5bBB0kJ1T4/163811.jpg>
- Ceran, Y. (2003). *Günümüzde çevre*. Çevre Bakanlığı Basımevi, Ankara, s.2.
- Çetinkaya, A. (1998). *Alternatif turizm türlerinin Safranbolu'da uygulanabilirliği* [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Ders zamanı. (04.10.2016). <http://www.derszamani.net/kent-planlamasi-nedir-sehircilik.html>
- Evdeşifa. (05.12.2016) <http://evdesifa.com/wp-content/uploads/2015/09/kafkaslilikokum-2.jpg>
- Fidan, F. (2011). *Safranbolu'da Tabakhane bölgesi örneğinde endüstriyel alanların incelenmesi, kamusal fonksiyonlarla yeniden değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü].
- Fotograftürk. (04.10.2016). <http://www.fotografturk.com/-incekaya-sukemeri-2-safranbolu--p182648>
- Havaçekim. (04.10.2016). <http://4khavacekim.com/userfiles/slider/safranbolu>
- Işık, A. (2007). *Karabük il çevre durum raporu*, https://silo.tips/queue/tc-evre-ve-orman-bakanl-tc-karabk-vall-l-evre-ve-orman-mdrl-karabk-l-evre-durum--4?&queue_id=-1&v=1648737924&u=MTkzLjI1NS45MS4xNTM=
- Keleş, R. (2006). *Kentleşme politikası*. İmge Kitabevi.
- Kent planlaması. (04.10.2016) <http://www.derszamani.net/kent-planlamasi-nedir-sehircilik.html>
- Koçan, N. (2004). *Tarihi özellikleriyle Safranbolu kenti-Çarşı kesimi ve peyzaj mimarlığı açısından irdelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü].
- Nüfus. (27.09.2016). http://www.nufusu.com/ilce/safranbolu_karabuk-nufusu
- Orhunbilge, N. (2000). *Örnekleme yöntemleri ve hipotez testleri*. Avcıol Yayınları.
- Safranbolu. (04.10.2016). <http://www.batuta.com.tr/sayfa.php?id=8>
- Safranbolu Belediyesi. (2011). *Safranbolu turizm rehberi*. <http://safranbolu.bel.tr>
- Safranbolu Belediyesi. (05.12.2016) <http://www.safranbolu-bld.gov.tr/safranbolu/safranbolunun-tarihcesi-245>
- Safranbolu üçyüzaltmış. (04.10.2016). <http://www.360safranbolu.com/fotograf-galerisi>
- Tatildeyim. (04.10.2016). <http://www.tatildeyim.com>
- Yazgan, M. E. (1979). *Safranbolu Kenti ve yakın çevresi peyzajının korunması ve geliştirilmesi üzerine bir araştırma* [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü].